

Inventaire Archéologique - Fiche nr. 64

In de rubriek "Schilderijen", Sint-Niklaaskerk – XVIe eeuw, stelde E. Lacquet op 7 februari 1898, in de Franse taal, de volgende fiche op :

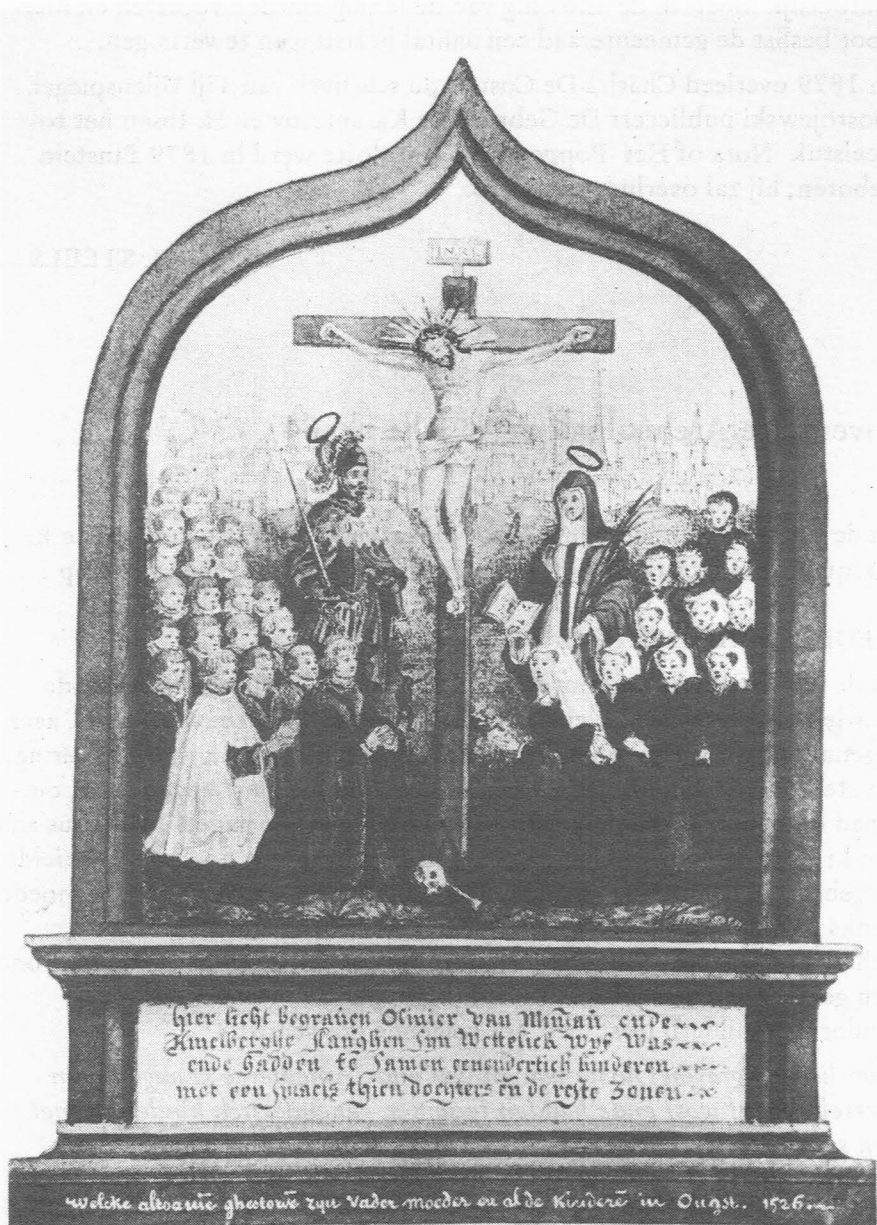
GEDENKSCHILDERIJ VAN DE XVIe EEUW

In de parochiekerk van Sint-Niklaas bevindt zich, opgehangen aan de vierde pilaar links, een kleine schilderij van de XVIe eeuw op hout, zeer eigenaardig door zijn onderwerp, maar zeer middelmatig van uitvoering. Ze stelt Olivier van Minjau en zijn vrouw Amelberga sLangen voor, omringd door hun 31 kinderen. In het midden van het paneel : Christus aan het kruis. Rechts : Amelberga sLangen met haar tien dochters geknield in gebed en, daarachter staande, Sint-Amelberga, patrones van de moeder. Links : Olivier van Minjau met zijn een en twintig zonen, geknield, en achter hen staande, Sint-Olivier, patroon van de vader. In de achtergrond, een gezicht van de stad.

Onder de schilderij leest men het volgende grafschrift :

Hier licht begraven Olivier van Minjau ende Amelberge sLangen/ sijn wettelick wyf was/ ende hadden te samen eenendertich kinderen/ met een smaels thien dochters ende de reste zonen/ twelck altzamen ghestorven zyn vader/ moeder ende kinderen/ in Ougsti.

Volgens een overlevering vermeld door J.B. Descamps in zijn "Voyage pittoresque de la Flandre et du Brabant" (1769) en overgenomen door A. Voisin "had Keizer Karel bij zijn intrede in Gent als Graaf van Vlaanderen (24 februari 1526) Minjau opgemerkt die deel uitmaakte van de optocht, aan het hoofd van zijn een en twintig zonen in uniform.

(Foto Stadsarchief Gent)

Er over verwonderd zijnde dat een eenvoudige ambachtsman een degenlijke opvoeding had kunnen geven aan zulk een talrijk gezin, ontbood hij hem aan het Hof en kende hem een rente toe. . . Korte tijd nadien, in augustus 1526, had hij de droefenis al zijn kinderen te zien sterven van de "zweetziekte" (la suette). . . De ongelukkige vader en zijn vrouw stierven vóór het einde van dezelfde maand en ze werden naast hun kinderen begraven op het kerkhof gelegen rond de kerk".

Er valt nochtans op te merken dat, volgens geschiedkundigen, de besmettelijke koorts, zweetziekte geheten, slechts in 1529 haar intrede deed in de Nederlanden. Op het einde van de maand september van dit jaar richtten de geneesheren van Gent, ingevolge een besluit van het Magistraat, zich tot hun collega's van Antwerpen, ten einde een raadpleging te houden over deze nieuwe en vreselijke epidemie.

Onze titelprent werd gemaakt naar een tekening van Ch. Onghena, bewaard in de bibliotheek van de Universiteit en van de Stad Gent.

Cf. A. Voisin, *Guide de Gand*, 4e uitgave (Gent, 1846, p. 135); — Kervyn de Volkaersbeke, *les Eglises de Gand*, t.II, p. 173; — Fr. De Potter, *Gent*, t. III, p. 190. — Over de zweetziekte, cf. de details gegeven door C. Broeckx, *Notice sur Jacques Vandenkastele sur la suette* (Antwerpen, 1849), pp. 8-29 en overgenomen in L. Torfs, *Fastes des calamités publiques* (Doornik, 1859), pp. 70-72.

Naschrift

Wij vermoeden dat zekere van onze lezers zich de vraag zullen stellen : "Wat is er nu feitelijk waar van dit droevig, maar eerder ongeloofwaardig verhaal ?"

In dergelijke gevallen is onze eerste reflex altijd eens te rade te gaan bij een specialist van de Gentse "grande et petite histoire", onze vriend wijlen Pierre Kluyskens.

Uit een serie artikels die hij destijds schreef over de Kouter lichten wij de volgende passage, die wij hier reproduceren met de vriendelijke toestemming van de familie Kluyskens :

Lange eeuwen geleden, leefde dicht bij de Kleine Vleeshuissteeg en niet ver van de plaats waar heden het gebouw van de Bank van de Société Générale oprijst, een brave man, Olivier Minjau met zijne vrouw, Amalberghe Slangen en hun meer dan kroostrijk gezin.

Hij was de eerste beroemd gebleven Gentenaar die op de Kouter woonde. Toen onze Sint Niklaaskerk nog niet gevangen zat in haar houten en stalen long van stellingen en reclameborden kon men aan een van de linkerpilaren een kurieus schilderij bewonderen, waarop de echtgenoten Minjau afgebeeld stonden, omringd door hunne. . . 31 kinderen !

En onderaan dit paneel dat momenteel in de sakristie is ondergebracht,

las men volgend opschrift : “Hier licht begraven Olivier van Minjau ende Amelberghe Slangen, syn wettelick wijf was, ende hadden te samen eenendertich kinderen, met een smaels tien dochters en de reste zonen”. Onder die tekst, in nabootsing van ouderwets geschrift : “Welcke altzame ghestorve zyn vader moeder en al de kindere in ougsti 1526”.

Om een traan als een ei, te moeten wegpinken, nietwaar ! En dan nog een tweede wanneer men geluisterd heeft naar het aandoenlijk verhaal van die Gentse familie, zoals het ons door Sanderus, Descamps, Voisin en nog vele andere Gentse auteurs wordt verteld :

“Toen Keizer Karel op 24 januari 1526 zijn intrede deed te Gent, als graaf van Vlaanderen, bemerkte hij in de stoet onze Olivier Minjau met zijn een en twintig zonen, allen in prachtig uniform. Verwonderd dat een eenvoudige ambachtsman aan een zo kroostrijk gezin een voorname opvoeding had kunnen geven, liet Karel Minjau op het Prinsenhof ontbieden, waar hij hem een pensioen schonk. Eilaas, enkele maanden later, in augustus van hetzelfde jaar, werd gans de familie Minjau door een geheimzinnige ziekte, de “zweetziekte” weggemaaid. De brave man werd met zijn vrouw en 31 kinderen op het kerkhof rondom de Sint Niklaaskerk begraven”.

Tot op het einde van de vorige eeuw heeft eenieder aan die droeve geschiedenis geloof gehecht en niemand heeft ingezien dat Keizer Karel in januari 1526 in Spanje verbleef waar hij enkele dagen later in het huwelijk trad met Isabella van Portugal; niemand heeft ingezien dat Karel reeds in 1515 zijn intrede deed te Gent als Graaf van Vlaanderen, en niemand gaf zich de moeite om in de archieven het spoor van die bewoner van de Kouter terug te vinden.

Frans De Potter die ons in het derde deel van zijn werk over Gent, het verhaal nog als zuivere waarheid opdiste, was de eerste om in een voetnota ergens in het vierde deel, zijn mea culpa te slaan : “Op ’t gezag van Steyaert en enige andere schrijvers stelden wij in het vorige deel, dat deze echtelingen leefden onder de regering van Karel V”.

De Potter had immers een akte in de jaarregisters der Keure ontdekt waaruit duidelijk bleek dat Minjau leefde in het begin van de XV eeuw. Fris vond wat later een tweede dokument en zelfs een derde waardoor het mogelijk werd de mooie legende van Olivier Minjau en zijn 31 kinderen de kop in te drukken. In 1410 immers moest Olivier Minjau, misschien wel omdat hij met een kroostrijk gezin gezegend was, zijn huis “staende an den Cauter” verpanden; in een dokument van 1428-1429 wordt andermaal gesproken van hun huis “an de Cautere, bachten der Wevershuus” en een laatste archiefstuk leert ons dat Minjau in 1438 reeds overleden was, want op 1 februari van gemeld jaar verkopen de weduwe en twee zonen van Minjau het huis op de Kouter !

Naar alle waarschijnlijkheid is Minjau dus overleden, wellicht met enkele zijner kinderen, in 1436 toen een soort pestziekte verschrikkelijke verwoestingen te Gent aanrichtte.
